

Yttrande över remiss Tillgängliga stränder - ett mer differentierat strandskydd (SOU2020:78)

Er beteckning: M2020/02032

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västmanland anser i stort att utredningen är väl genomförd och på ett tydligt sätt genomlyser hur strandskyddet tillämpas i dagsläget och vilka utmaningar som finns med strandskyddsbestämmelserna utifrån uppdragets intentioner. Majoriteten av förslagen är väl avvägda utifrån uppdraget och dess påverkan på strandskyddets syften. Dock finns en del i enlighet med nedan finns en del förslag som Länsstyrelsen vill lämna synpunkter på.

- Upphävande av strandskydd för små sjöar och vattendrag
- Digitalisering av strandskyddade områden
- Nytt särskilt skäl och restriktivitet i handläggningen
- Landsbygdsområden
- Tillsyn och tillsynsvägledning
- Konsekvensanalys och kostnader.

Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort (Kap. 6)

De små sjöarna och vattendragen bör kartläggas och analyseras innan ett generellt upphävande genomförs

Länsstyrelsen föreslår att en kartläggning och utredning av vilka vattenområden som berörs av förslaget genomförs innan strandskyddet upphävs för små sjöar och vattendrag. Kartläggningen bör i första hand genomföras nationellt alternativt koordineras nationellt och bör omfatta vilka vatten som berörs av upphävandet samt vilka vattenområden där behöver kvarstå.

Utredningens förslag om att upphäva strandskyddet för de sjöar och vattendrag som understiger 1 hektar respektive mindre än 2 meters bredd ligger i linje med de utredningar som genomförts genom åren. Förslaget medför en väsentlig lättnad i begränsningarna som finns i dag och som påverkar möjligheten att bilda fastigheter och uppföra nya byggnader. Samtidigt bevaras strandskyddet för majoriteten av de skyddade vattenområden som finns i landet.

Flera av de vatten i jordbruksmark som berörs av upphävandet saknar höga biologiska värden. Alla former av vatten är dock viktiga för den biologiska mångfalden framför allt i de södra delarna av Sverige, där brukandet av marken medfört att många småvatten försvunnit. Antalet arter, liksom andelen rödlistade arter, är också större i södra delen av landet. Ett vattendrags bredd eller ett vattenområdes yta är inte korrelerad med de värden vattendraget eller vattenområdet har för den biologiska mångfalden. Flera mindre vattenområden har höga naturvärden, särskilt i strandzonen, som kan utgöra både spridningskorridor och innehålla värdefulla livsmiljöer för djur- och växtlivet. Länsstyrelsen anser därför att möjligheten att återinföra strandskyddet för de vatten som har särskild betydelse för strandskyddets syften är en förutsättning för att förslaget inte ska strida mot strandskyddets syften.

Länsstyrelsen anser att den föreslagna ordningen att först upphäva strandskyddet och sedan därefter återinföra strandskyddet är problematisk. Tiden mellan att strandskyddet upphävs till att strandskyddet åter kan införas, för de vatten som har en särskild betydelse för strandskyddets syften, riskerar att uppgå till 3 år eller mer. Detta eftersom en mängd utredningar måste vidtas innan strandskyddet kan införas samt själva processen att återinföra strandskyddet:

- Ta fram kriterier för vilka vattendrag som är mindre än 2 meter breda.
- Identifiera vilka små sjöar och vattendrag som omfattas av upphävandet.
- Kartlägga vilka av dessa vatten som har en särskild betydelse för strandskyddets syften.
- Genomföra individuella skyddsprocesser för de småvatten där strandskyddet ska återinföras.

En process där strandskydd upphävs för att ett antal år senare återinföras minskar förutsägbarheten för markägare och riskerar att underminera acceptansen och förtroende för strandskyddets syften.

Strandskydd bör gälla för vatten som restaurerats i naturvårdssyfte

Länsstyrelsen anser att strandskydd ska gälla för anlagda vatten som anlagts i naturvårdssyfte och som har finansierats med statliga medel. Alternativt ska länsstyrelsen kunna införa strandskydd för sådana vatten som är av särskild betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen efterfrågar även en tydligare vägledning vad som kan anses vara anlagda vatten. Utredningen för ett resonemang över vad som kan anses vara restaurerade respektive anlagda vatten, men anger exempelvis inte vad som gäller för återställda tidigare torrlagda sjöar.

Länsstyrelsen instämmer i utredningens ställningstagande generellt, avseende att anlagda vatten inte bör omfattas av strandskydd. Ställningstagandet härrör från övergödningsutredningen där det framkom att risken att strandskydd uppstår på nyanlagda vatten, kan vara hämmande för markägare att anlägga vatten med huvudsakligt syfte att minska näringsbelastningen på den lokala vattenmiljön.

Länsstyrelsen anser dock att denna problematik är mindre i samband med att restaureringsåtgärder genomförs i syfte att bedriva naturvård. Det kan också anses vara rimligt att genom strandskydd säkerställa det långvariga bevarandet av naturmiljön, om åtgärden har finansierats med statliga medel. Strandskyddsbestämmelsernas syfte att bevara goda livsvillkor för djur och växtarter stärker snarare de värden som skapats i dessa fall och bidrar till att värdena bevaras. Länsstyrelsen anser att strandskydd förhindrar att de skapade naturvärdena försvinner i en oförutsedd framtida exploatering av området.

Digitalisering av strandskyddade områden

Länsstyrelsen avstyrker ett uppdrag om digitalisering med den utformning som beskrivs i kapitel 6.3 och föreslår ett alternativ nedan.

Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning att en bra digital redovisning av var strandskyddet gäller är av stor nytta och är dessutom ett arbete som bör prioriteras. I utredningen har länsstyrelserna föreslagits att tillsammans med Naturvårdsverket ha ansvar för att digitalisera strandskyddade områden. Den digitaliseringsprocess som Länsstyrelsen ser framför sig är något mer komplex än vad som framkommer i utredningen, vilket i huvudsak föranleder följande synpunkter:

- Lantmäteriet, i samarbete med länsstyrelserna och Naturvårdsverket, ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för att inlemma nya digitala beslut om var strandskydd gäller i den digitala infrastrukturen för tillgängliggörande av standardiserade datamängder i samhällsbyggnadsprocessen.
- Lantmäteriet, i samarbete med länsstyrelserna och Naturvårdsverket, ges i uppdrag att ta fram grundkartor över vatten som berörs av regelförändringen. Lantmäteriet kan eventuellt ta stöd av andra myndigheter som exempelvis SMHI.
- En genomförandeperiod på två år efter ikraftträdande är för kort för att hinna ta nödvändiga beslut och genomföra digitaliseringen.

Länsstyrelsen föreslår istället att länsstyrelserna får den samordnande rollen i uppdraget som följer efter att den digitala infrastrukturen är utredd och grundkartor tagits fram samt blir ansvarig för förvaltning av den digitaliserade informationen (ej grundkartor). Tiden för länsstyrelsernas digitalisering av strandskyddade områden bör utökas till tre år och räknas från tiden efter att grunddata från Lantmäteriet levererats och nödvändig vägledning och föreskrifter är fastställda av Naturvårdsverket. Det belopp om tio miljoner kronor som utredningen föreslår bör ökas till 15 miljoner kronor för att täcka såväl det praktiska arbetet med digitalisering som projektledning och beslutshandling under tre år. Efter att länsstyrelsernas digitaliseringsarbete pågått i ett och ett halvt år bör länsstyrelserna tillsammans med Naturvårdsverket och Lantmäteriet göra en delrapport som beskriver prognosen för vilket resultat som kommer att uppnås samt sammanställa av eventuella behov.

Under digitaliseringsprocessen är det avgörande att tydliga och förankrade förvaltningsrutiner etableras för att upprätthålla riktighet och effektivitet. Dessa rutiner bör baseras på den digitala infrastruktur som Länsstyrelsen föreslår att Lantmäteriet utreder. De förvaltningsrutiner som utvecklas bör bland annat innebära att myndigheter som tagit beslut om utökat eller upphävt strandskydd genom föreskrift eller beslut i enskilda fall åläggs att tillgängliggöra dessa i ett gemensamt digitalt format som överensstämmer med de krav som finns för den nationella infrastrukturen för geodata som Lantmäteriet håller på att ta fram.

Samverkan inom digitaliseringsprocessen kan införlivas i den pågående samverkan som faller under miljöinformationsrådet och geodatarådet.

Förslag på ändrad formulering avseende strandskydd och äldre planer

Länsstyrelsen föreslår att det föreslagna tillägget i 10 a§ i lag (1998:811) om införande av miljöbalken ändras till "... , om det inte *bestämts* annat".

Utredningen föreslår att ett tillägg införs i 10 a§ i lag (1998:811) om införande av miljöbalken med lydelsen "... , om det inte *bestäms* annat". Länsstyrelsen anser att formuleringen *bestäms* kan tolkas som att införandet av strandskydd i samband med att en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan enligt plan- och bygglagen ska bedömas vid varje enskilt fall. Av utredningen framgår att det föreslagna tillägget syftar till att kommunen inte ska behöva hantera strandskyddet i samband med planläggning inom områden där länsstyrelsen tidigare förordnat om upphävande av strandskydd, eftersom området ansetts sakna betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att samma effekt kan uppnås om ordet *bestäms* ändras till *bestämts*, men att risken för missförstånd om lagens tillämpning minskas.

Ett mer differentierat strandskydd (kap.7)

Föreslagna ändringar rörande landsbygdsområden och landsbygdsutveckling

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om ändrade kriterier för landsbygdsområden som kan pekas ut i kommunernas översiktsplaner. Länsstyrelsen föreslår dock att kriteriet i 7 kap. 17 a punkten 2 § miljöbalken att "efterfrågan på mark för bebyggelse *inte är stor*" ändras till att "efterfrågan på mark för bebyggelse *är liten*".

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om ändrade särskilda skäl för utpekade landsbygdsområden.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att strandskyddet ska kunna upphävas med skäl att det ryms inom ett landsbygdsområde.

I avsnitten nedan förs ett utförligare resonemang till Länsstyrelsens ställningstagande avseende föreslagna ändringar rörande landsbygdsområden och landsbygdsutveckling.

Kriterier för landsbygdsområden

Länsstyrelsen anser att de föreslagna kriterierna för landsbygdsområden medför en väsentlig lättnad i kommunernas möjligheter att peka ut områden som bidrar till att förbättra förutsättningarna för boende och näringsverksamhet främst för småföretagande, besöksnäring och gröna näringar på landsbygden. Dock är det oklart hur stora delar av en glesbygdskommun som kan komma att omfattas av kriterierna för landsbygdsområden. I vissa kommuner kan kriterierna komma att omfatta hela kommunen.

Formuleringarna ”efterfrågan på mark för bebyggelse inte är stor” och ”efterfrågan på mark för bebyggelse är stor” står i motsatsförhållande till varandra, vilket medför en otydlighet ifall det finns något strandskyddat område som varken omfattas av landsbygdsområde eller är högexploaterat. Med den föreslagna ändringen till att ”efterfrågan på mark för bebyggelse är liten”, uppnås samma syfte och det blir tydligare att det finns strandskyddad mark som varken är landsbygdsområde eller högexploaterad.

Länsstyrelsens bedömning är att det kommer att behövas vägledning för hur kriterierna för landsbygdsutveckling ska tillämpas och hur kommunerna ska redovisa att kriterierna är uppfyllda. Länsstyrelsen anser att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att ta fram en sådan vägledning tillsammans med Boverket.

Länsstyrelsen efterfrågar tydligare vägledning i när ett område ska anses vara ett landsbygdsområde respektive ett högexploaterat område

I stycket *Kriterier för landsbygdsområden* föreslår Länsstyrelsen ändring av kriteriet att efterfrågan på mark för bebyggelse från ”inte är stor” till att efterfrågan på mark för bebyggelse ”är liten”. Om förslaget inte genomförs, efterfrågar Länsstyrelsen en vägledning i gränsdragningen mellan de olika typer av strandskyddsområden som utredningen delar in strandområdet i. Länsstyrelsen anser att det är otydligt hur gränsdragningarna ska göras mellan ett landsbygdsområde, ett högexploaterat område och ett område som varken omfattas av landsbygdsområdeskriterierna eller har en hög exploateringsgrad.

Kriterierna för ett landsbygdsområde är ett strandskyddat område

- där tillgången på obebyggd mark är god,
- där efterfrågan på mark för bebyggelse inte är stor, och
- som inte är av särskild betydelse för något av strandskyddets syften.

Kriterierna för ett högexploaterat område är ett område

- där exploateringsgraden är hög, och
- efterfrågan på mark för bebyggelse är stor.

Det framgår inte var gränsen mellan dessa två typer av områden går och vilka typer av områden som varken uppfyller kriterierna för landsbygdsområden eller är

högexploaterade. Det innebär att det är oklart för vilka områden som utredningen anser att en ”normal” strandskyddsprövning ska genomföras.

Upphävande av strandskydd i landsbygdsområden

Länsstyrelsen anser att förslaget att länsstyrelsen, efter en ansökan från en eller flera kommuner, ska upphäva hela eller delar av strandskyddet i ett landsbygdsområde strider mot strandskyddets syften och avstyrker förslaget.

Om förslaget genomförs föreslår Länsstyrelsen att paragrafen i 7 kap 18 § tredje stycket ändras från ”Länsstyrelsen *ska* i det enskilda fallet, efter en ansökan från en eller flera kommuner, helt eller delvis upphäva strandskyddet... ” till ”Länsstyrelsen *får* i det enskilda fallet...”. Vidare föreslår Länsstyrelsen att handläggningstiden ska ändras till 12 månader efter att ansökan är komplett.

Så som lagförslaget är formulerat gäller samma kriterier för upphävande av strandskyddet inom landsbygdsområden som för redovisning av landsbygdsområde i översiktsplanen, där generösare särskilda skäl ska kunna tillämpas. Då möjligheten för kommunen att ansöka hos länsstyrelsen om att helt eller delvis upphäva strandskyddet inom landsbygdsområden, inte är kopplad till en prövning mot strandskyddets syften ställer sig Länsstyrelsen tveksam till detta alternativ. Förslaget är alltför långtgående med hänsyn till att kriterierna är desamma som vid utpekandet i översiktsplanen, där åtgärden därefter prövas mot strandskyddets syften. Ett upphävande av strandskyddet innebär inte per automatik att den typ av bebyggelse som utredningsförslaget syftar till att underlätta, kommer till stånd. Ett upphävande av strandskyddet öppnar för åtgärder som inte har någon koppling till syftet med landsbygdsområdena och som väsentligt skadar förutsättningarna att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Förslaget riskerar att urholka strandskyddet med sina uttalat långsiktiga syften som har varit betydelsefullt för att bibehålla sammanhängande obebyggda och obrutna stränder och strandområden.

Länsstyrelsen konstaterar att 12 månaders handläggningstid som anges är mycket kort om tid för länsstyrelsen att handlägga en ansökan. Länsstyrelsen har ett år på sig efter att en ansökan om upphävande inom ett av kommunen redovisat landsbygdsområde. Detta lägger ännu en arbetsuppgift på länsstyrelsen som i en sådan ansökan ska samråda inom ett flertal sakområden samt samråda med andra myndigheter, kommuner och ideella föreningar och andra juridiska personer som har till syfte att ta tillvara naturskydds-, miljö- och friluftsintrassen och som har rätt att överklaga enligt 16 kap. 13 och 14 §§ miljöbalken. Länsstyrelsen vill även peka på behovet av en tydlig vägledning till kommunerna för vad som ska ingå i underlaget vid ansökan om upphävande av strandskyddet. Denna bör finnas tillgänglig för kommunerna då lagändringen träder i kraft för att undvika merarbete för både kommuner och länsstyrelser.

Återinförande av strandskydd inom landsbygdsområde

Utredningen föreslår att länsstyrelsen ska ges möjlighet att återinföra strandskyddet i ett landsbygdsområde där strandskyddet är upphävt om det upphör att vara ett landsbygdsområde. Hur länsstyrelsen skulle få kännedom om att kriterierna inte längre är uppfyllda, samt konsekvenserna av ett sådant återinförande av strandskyddet framgår inte tydligt av betänkandet. Länsstyrelsen befarar därför att denna möjlighet inte kommer att kunna utnyttjas i det syfte som utredaren föreslår.

Särskilda skäl för landsbygdsområden

Länsstyrelsen anser att de föreslagna särskilda skälen för landsbygdsområden är väl avvägda mot uppdraget att förbättra förutsättningar för boende och näringsverksamhet främst för småföretagande, besöksnäring och gröna näringar. Länsstyrelsen bedömer att förslaget inte strider mot strandskyddets syften och tillstyrker därmed förslaget.

Sett till de ändringar som föreslagits avseende

- kriterier för landsbygdsområden där utpekandet av områdena inte begränsas till utveckling av landsbygden eller i storlek samt
- ändrade särskilda skäl för landsbygdsområden som möjliggör för byggande, samhällsutveckling och näringsverksamhet,

anser Länsstyrelsen att förslaget är tillräckligt för att uppnå syftet med utredningen. Förslaget om att även kunna upphäva strandskyddet i landsbygdsområdet är alltför långtgående och inte nödvändigt mot bakgrund av övriga lätnadsförslag, vilket är anledningen till att Länsstyrelsen i denna del avstyrkt förslaget vilket redovisas ovan.

Ett nytt särskilt skäl för klimatanpassning är inte nödvändigt

Länsstyrelsen anser att införandet av ett nytt särskilt skäl för klimatanpassningsåtgärder inte är nödvändigt. De åtgärder som föreslås omfattas ryms inom det befintliga särskilda skälet nr 5, att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Klimatskadeförebyggande åtgärder bör anses vara ett angeläget allmänt intresse.

Frågan om särskilt restriktiv tillämpning i prövningen i högexploaterade områden och särskilt värdefulla vattenområden behöver utredas ytterligare

Länsstyrelsen efterfrågar ett tydligare resonemang i hur utredningen har tänkt att en särskilt restriktiv tillämpning ska göras. Utredningen beskriver inte hur detta förslag ska kunna genomföras i praktiken och vilka konsekvenser detta får utan hänvisar till att praxis får utformas i domstol. Rättspraxis idag med gällande bestämmelser visar på stor restriktivitet vid bedömningen. Att nu införa begreppet ”särskilt restriktivt” kräver tydligare vägledning om hur det avses tillämpas. Med

anledning av detta kan inte Länsstyrelsen ta ställning till förslaget utan att frågan utretts ytterligare.

För det fall att utredningens förslag om särskilt restriktiv tillämpning i samband med prövning och upphävande av strandskyddet vid detaljplanering genomförs vill Länsstyrelsen framföra nedanstående synpunkter.

Kartläggning och åskådliggörande av högexploaterade områden och vattenområden av särskild betydelse

Kommunerna och/eller länsstyrelserna bör få i uppdrag att klarlägga vilka områden som ska ha en särskilt restriktiv tillämpning i samband med prövning och upphävande av strandskyddet vid detaljplanering. Länsstyrelsen anser att det behöver förtydligas hur högexploaterade områden och vattenområden av särskild betydelse ska utses och åskådliggöras. De områden som berörs kan med fördel redovisas i kommunernas översiktsplan.

Utredningen för under avsnitt 6.3 ett resonemang om vikten av att den enskilde och berörda myndigheter vet vad som gäller på en viss plats. Länsstyrelsen anser att detta resonemang är direkt tillämpligt även för detta område. Den enskilde behöver i förväg veta om hen verkar inom ett område där prövningen ska vara särskilt restriktiv. Likaså är det en förutsättning för en lika behandling av ansökningar att berörda myndigheter på förhand vet om ärendet ska hanteras med en särskilt restriktiv tillämpning.

Eftersom förhållanden och förutsättningar kan ändras över tid bör detta klarläggande ske återkommande, förslagsvis i samband med revidering av kommunernas översiktsplaner.

Beskrivningen av vattenområden av särskild betydelse för djur- och växtlivet behöver utvecklas och utvidgas

Utredningens resonemang om vilka vattenområden som är av särskild betydelse för djur- och växtlivet behöver utvidgas till att även omfatta limniska vattenområden. I utredningen ges ett antal exempel på vattenområden som kan vara av särskild betydelse för djur- och växtlivet. Samtliga av dessa exempel utgörs av marina miljöer. Länsstyrelsen vill erinra om att det även finns limniska vattenområden som har särskild betydelse för djur- och växtarter, bland annat de särskilt värdefulla vattendrag som pekats ut inom ramen för miljömålet levande sjöar och vattendrag.

Effektivare tillsyn inom strandskyddade områden (kap. 8)

Länsstyrelsen instämmer med utredningen om att tillsynen är viktig för strandskyddets legitimitet och att den behöver öka. Tillsynsvägledningen är en viktig del i detta. Dock anser Länsstyrelsen att inte enbart Naturvårdsverket behöver tillföras medel för vägledning utan även länsstyrelserna, då länsstyrelserna har ett viktigt och omfattande uppdrag inom detta område.

I dagsläget är tillsynen otillräcklig i stora delar av landet och rättssäkerheten riskerar därmed att bli åsidosatt. Utredningen konstaterar bland annat att de tillsynsansvariga myndigheterna bedriver för lite tillsyn samt vikten av att den tillsyn som bedrivs är planerad och genomtänkt. Om tillsyn uteblir under lång tid kan det få stora konsekvenser både för biologisk mångfald och allmänhetens tillgång till strandområden. På många håll utmed kuster, större sjöar i inlandet och de större älvarna kan man redan idag se uppenbara konsekvenser av en utebliven tillsyn.

Länsstyrelsen tillstyrker därför förslaget avseende en ökad och mer effektiv tillsyn. Av utredningens direktiv framgår att "Länsstyrelserna har i dag en viktig uppgift kring tillsyn och kontroll av strandskyddsreglerna. Det finns fortsatt ett behov av en ändamålsenlig och effektiv statlig tillsyn och kontroll av tillämpningen av förändrade strandskyddsregler". Länsstyrelsen delar denna uppfattning samt utredningens bedömning att tillsyn inom strandskyddat område är en förutsättning för att bibehålla systemets legitimitet. Länsstyrelserna bör därför ges de rätta ekonomiska förutsättningarna för att en bra tillsynsverksamhet ska kunna bedrivas inom länet.

Utöver detta anser Länsstyrelsen att den ändring som tillfördes i 26 kap. 8 § miljöbalken bör kompletteras med en ny paragraf i tillsynsförordningen som ger Naturvårdsverket ansvar att ta fram föreskrifter för strandskyddstillsyn. Föreskrifterna skulle i sin tur i mer detalj kunna peka ut vad som ska planeras, göras och följas upp. På så vis skulle tillsynen kunna bli mer effektiv och likvärdig över landet. Detta skulle även kunna ge stöd för kommuner att prioritera upp sin strandskyddstillsyn.

Det är bra att det tillförs resurser till Naturvårdsverket för att öka kunskapen om varför det är viktigt med tillsyn av efterlevnaden. Det är dock inte enbart kunskapsbrist som är problemet utan att det råder resursbrist även hos tillsynsmyndigheterna för att finansiera den sortens tillsyn. Länsstyrelsen vill erinra om att även länsstyrelserna har ett uppdrag att ge lokalt och regionalt anpassad tillsynsvägledning till kommunerna inom sitt län. Länsstyrelsen vill därför betona att det inte är tillräckligt att enbart ge ekonomisk stöttning till Naturvårdsverket för vägledning och utbildning. Resurser för denna verksamhet bör även tillföras länsstyrelserna.

Ikraftträdande och genomförande (kap. 9)

Det är viktigt att tidsramarna för ikraftträdande av de nya bestämmelserna inte blir för snäva och att det inte blir en för kort övergångsperiod. Det krävs både ekonomiska och personella resurser för att det inte ska bli en övergång till den nya lagstiftningen som äventyrar de värden som strandskyddet syftar till att skydda.

Allmänna synpunkter

Konsekvenser för möjligheterna att uppnå EU:s vattendirektiv är inte tillräckligt utredda

Länsstyrelsen anser att förslaget påverkan på möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten enligt EU:s vattendirektiv är otillräckligt utredda och att en kompletterande utredning behöver göras.

Konsekvenser på syftet med strandskyddet

Av utredningens konsekvensanalys framgår att det generella upphävandet medför att strandskyddet upphävs för hundratusentals sjöar (ca 37 000 sjöar är 0,5-1 ha stora) och för ca 471 000 km vattendrag. Påverkan är som störst i södra Sverige där varje vattendrag, även de små, är viktigt (nästan 300 rödlistade arter förekommer vid och i småvatten).

För att utredningens förslag om upphävanden och lättnader inte ska strida mot strandskyddets syften krävs att länsstyrelsen på eget initiativ är aktiv inom många områden som rör strandskydd och kommunernas planläggning. Enligt konsekvensanalysen krävs att länsstyrelsen

- återinför strandskyddet för alla små sjöar och vattendrag som har särskild betydelse för strandskyddets syften,
- i upphävandet av strandskyddet inom ett landsbygdsområde lämnar en zon för fri passage och inte upphäver strandskyddet i områden inom landsbygdsområdet av särskild betydelse samt
- återinför strandskyddet i landsbygdsområden där kriterierna inte längre uppfylls.

Samtliga uppgifter är nya och förutsätter att länsstyrelserna prioriterar detta och avsätter resurser för arbetet. Om Länsstyrelsen inte tillförs nödvändiga resurser för detta nya och omfattande arbete, riskerar utredningens förslag avseende upphävande av strandskydd för små sjöar och vattendrag att strida mot strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser, som framförts tidigare, att upphävande av strandskydd inom ett landsbygdsområde strider mot strandskyddets syfte, genom att upphävandet öppnar för åtgärder som skadar strandskyddsområdet. Om detta förslag ändå genomförs är det väsentligt att nödvändiga resurser tillförs så att länsstyrelserna kan arbeta för att minska skadan på strandskyddets syften enligt vad som anges i konsekvensutredningen.

Kostnaderna för förslagen är underskattade

Länsstyrelsen anser att kostnaderna för förslagen är underskattade, både avseende tidsperiod och behovet av arbetsinsats.

Utredningen uppger att framför allt länsstyrelserna kommer att få ökade kostnader som direkt följd av förslagen under en period på två år för att

- utreda vad som ska anses vara en liten sjö eller vattendrag (utökat anslag om 9 miljoner, ca 0,25 tjänst/länsstyrelse),
- återinföra strandskydd (utökat anslag om 9,5 miljoner, ca 0,25 tjänst/länsstyrelse) samt
- klarlägga och fastställa var strandskyddet gäller (utökat anslag om 10 miljoner, ca 0,25 tjänst/länsstyrelse).

Upphävanden av strandskydd i landsbygdsområden ska rymmas inom befintliga anslag.

Av erfarenheterna från den förra stora förändringen av strandskyddsbestämmelserna kan konstateras att översynen av det utvidgade strandskyddet tog tre år. Länsstyrelsen i Västmanland tilldelades knappt 900 000 kr för arbetet. De vatten som behöver utredas i samband med upphävande av små sjöar och vattendrag är väsentligt mer omfattande än översynen av det utvidgade strandskyddet. Utifrån detta bedömer Länsstyrelsen att de kostnader som uppskattas i utredningen ligger betydligt i underkant. Länsstyrelsen anser att en utförligare utredning behöver göras avseende resursbehovet för utredningens förslag.

Beslutet har fattats av landshövding Minoo Akhtarzand med biträdande avdelningschef för avdelningen för naturvård Lena Strömwall som föredragande.

I den slutliga handläggningen har också länsråd Ulrica Gradin, avdelningschef för avdelningen för naturvård Johan Wretenberg, vattenhandläggare Ina Barkskog, planhandläggare Krasia Kass Georgos, antikvarie Isa Lindqvist, jurist Patrik Nordin, GIS-samordnare Per Hedenbo och vattensamordnare Jenny Caruso medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia

m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se